

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 11426/2024
05.06.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, Марије Терзић и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији су пуномоћници Бранислав Вукосављевић и Марина Јовановић Вукосављевић, адвокати из ..., са умешачем на страни тужиоца ББ из..., против тужених ВВ и ГГ, обоје из ..., као правних следбеника пок. ДД, бив.из ..., чији је заједнички пуномоћник Александар Јездић, адвокат из ..., ради утврђења, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 5763/23 од 26.12.2023. године, у седници одржаној 05.06.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 5763/23 од 26.12.2023. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 12497/22 од 04.04.2023. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд утврди да је ништав и да не производи правно дејство уговор о доживотном издржавању закључен између пок. ЋЋ, бив. из ..., као примаоца издржавања и пок. ДД, бив. из ..., као даваоца издржавања, оверен пред Првим општинским судом у Београду под бр. Р 227/2000 од 31.03.2000. године, што би тужени били дужни да признају, као неоснован. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд раскине уговор о доживотном издржавању закључен између пок. ЋЋ, бив. из ..., као примаоца издржавања и пок. ДД, бив. из ..., као даваоца издржавања, закључен између пред Првим општинским судом у Београду под бр. Р 227/2000 од 31.03.2000. године, што би тужени били дужни да признају, као неоснован. Ставом трећим изреке, тужилац је обавезан да туженима солидарно накнади трошкове парничног поступка у износу од 36.750,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Апелациони суд у Београду је, пресудом Гж 5763/23 од 26.12.2023. године, одбио као неосновану жалбу тужиоца и умешача на његовој страни, па је потврдио пресуду Првог основног суда у Београду П 12497/22 од 04.04.2023. године. Ставом

другим изреке, одбијен је захтев тужених за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је изјавио благовремену ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду применом одредбе члана 399. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 125/04, 111/09), који се у овом поступку примењује на основу одредбе члана 506. став 1. важећег Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/11 ... 18/20), и члана 92. Закона о уређењу судова ("Службени гласник РС", бр. 10/23), па је утврдио да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 9. Закона о парничном поступку, на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Тужилац у ревизији указује да је поступак водио и првостепену пресуду донео стварно ненадлежни суд, имајући у виду опредељену вредност предмета спора од 5.000.000,00 динара. Међутим, та битна повреда одредаба парничног поступка није разлог за изјављивање ревизије, имајући у виду да је одредбом члана 398. став 1. тачка 1. Закона о парничном поступку прописано да се ревизија може да изјави због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. (ако је одлучено о захтеву који не спада у судску надлежност – члан 16. ЗПП), осим тачке 4. (ако је суд одлучио о тужбеном захтеву за који је стварно надлежан виши суд исте врсте). Даље, тужилац у ревизији указује на апсолутно битну повреду одредаба парничног поступка селективним избором доказа које суд узима у обзир приликом пресуђења и њиховој "потпуно површној оцени". Међутим, пред другостепеним судом нису извођени докази већ је пресуда заснована на чињеничном стању и оцени доказа изведеним пред првостепеним судом, па су и ти наводи ревизије тужиоца неосновани.

Према утврђеном чињеничном стању, покојни ЂЂ и покојна ДД, закључили су брак 25.04.1998. године у Београду, а претходно је ЂЂ закључио уговор о купопродаји 11.02.1997. године, оверен пред Другим општинским судом у Београду под бр. Ов 1 ...-.../... који за предмет има двособан стан у ..., у Ул. ... бр. ..., стан бр. ... на ... спрату површине 48 м², са припадајућим подрумом. Између покојних ЂЂ и ДД, закључен је предметни уговор о доживотном издржавању 31.03.2000. године, по ком ЂЂ, у својству примаоца издржавања, даваоцу издржавања, ДД, након своје смрти оставља горе наведени стан, као накнаду за "свакодневну појачану негу и помоћ", која је примаоцу издржавања неопходна јер је „већ дуже време болестан“, па се давалац издржавања обавезала да примаоцу издржавања обезбеди удобан живот "као што је и до сада чинила", а да га у случају смрти сахрани, споменик му подигне и поступи по свим хришћанским обичајима. ЂЂ је преминуо 05.04.2001. године у ... . Правноснажном пресудом Првог општинског суда у Београду П 7233/01 од 29.06.2005. године, утврђено је да је основан тужбени захтев за развод брака закљученог 25.04.1998. године између ЂЂ и правне претходнице тужене, покојне ДД, пред матичним органом Општине Палилула у Београду, који је уписан у матичну књигу венчаних исте Општине под тек.бр. ... за годину 1998. ДД је бринула о ЂЂ, неговала га

у складу са обавезом преузетом предметним уговором о доживотном издржавању и сносила трошкове његове сахране.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су применом одредбе члана 194. и 195. Закона о наслеђивању ("Службени гласник РС", бр. 46/95, 101/2003), одредбе члана 66. став 1. и 2. и 102. Закона о облигационим односима, закључили да предметни уговор о доживотном издржавању није ништав и да нису испуњени услови за раскид тог уговора, у смислу одредбе члана 201. Закона о наслеђивању. По оцени нижестепених судова, у конкретном случају је код примаоца издржавања постојала стварна потреба за издржавањем, имајући у виду да је боловао од цирозе јетре, хепатитиса Ц, дијабетеса, а касније и од карцинома јетре, да је више пута био хоспитализован, те да његови потомци нису исказали могућност и вољу да га издржавају. Такође је утврђено да је покојна ДД извршавала своју уговорну обавезу тако што се старала о ЂЂ, а након смрти га сахранила, па су судови закључили да се не ради о симулованом уговору. По оцени нижестепених судова, нису испуњени ни услови за раскид предметног уговора, јер тужилац није доказао да предметни уговор није извршаван, нити да је дошло до поремећаја односа уговорних страна у толикој мери да су они постали неподношљиви.

По оцени Врховног суда, нижестепени судови су правилно применили материјално право.

Одредбом члана 194. Закона о наслеђивању прописано је да се уговором о доживотном издржавању обавезује прималац издржавања да се после његове смрти на даваоцу издржавања пренесе својина тачно одређених ствари или каква друга права, а давалац издржавања се обавезује да га, као накнаду за то, издржава и да се брине о њему до краја његовог живота и да га после смрти сахрани. Уговор о доживотном издржавању мора бити закључен у писменом облику и оверен од судије који је дужан да пре овере прочита странкама уговор и примоца издржавања нарочито упозори на то да имовина која је предмет уговора не улази у његову заоставштину и да се њоме не могу намирити нужни наследници (став 1.). У супротном, уговор је ништав (став 2.). Раскид уговора због поремећених односа прописан је у одредби члана 201. истог Закона, тако што ако се међусобни односи уговорника из било ког узрока толико поремете да постану неподношљиви, свако од њих може захтевати да суд раскине уговор (став 1.). Законом је такође прописан и раскид уговора због промењених околности, у одредби члана 202., тако што ако се после закључења уговора околности толико промене да његово испуњење постане знатно отежано, суд може, на захтев једне или друге уговорнице, њихове односе изнова уредити или раскинути (став 1.).

Одредбом члана 103. став 1. Закона о облигационим односима, прописано је да уговор који је противан принудним прописима, јавном поретку или добрим обичајима је ништав ако циљ повређеног правила не упућује на неку другу санкцију или ако закон у одређеним случајевима не прописује шта друго. Привидан уговор прописан је у одредби члана 66. Закона о облигационим односима, тако што привидан уговор нема дејство међу уговорним странама (став 1.). Али, ако привидан уговор прикрива неки други уговор, тај други важи ако су испуњени услови за његову правну ваљаност (став 2.).

У конкретном случају, предметни уговор о доживотном издржавању није ништав правни посао у смислу одредбе члана 103. Закона о облигационим односима, и одредбе члана 195. став 2. Закона о наслеђивању, јер је закључен у облику прописаном одредбом члана 195. став 1. Закона о наслеђивању, па није противан принудним прописима, јавном поретку или добрим обичајима. Такође, не ради се о привидном уговору, пошто је изведеним доказима утврђено да је примаоцу издржавања, с обзиром на старост и здравствено стање, била неопходна помоћ и старање коју му је пружала давалац издржавања. Уговор је извршаван а односи између уговорних страна нису били поремећени у тој мери да су постали неподношљиви, нити су се околности промениле, после његовог закључења, тако да би испуњење уговора постало знатно отежано, што значи да нису испуњени законом прописани услови за раскид предметног уговора о доживотном издржавању.

Наводима ревизије ревидента указује се на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање, указивањем да нису изведени сви предложени докази, а да су изведени докази "површно цењени", међутим, ти наводи ревизије нису од утицаја на одлучивање, имајући у виду да је одредбом члана 398. став 2. Закона о парничном поступку, прописано да ревизија не може да се изјави због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања. Начело слободне оцене доказа подразумева и слободу избора доказних средстава. Не ради се о ускраћивању права на расправљање кад суд одбије да изведе предложени доказ. Такву одлуку суд доноси јер он руководи главном расправом, а у поступку се изводе они докази и утврђују оне чињенице које су битне за одлучивање о тужбеном захтеву. Супротно поступање суда било би противно начелу економичности поступка прописаног у одредби члана 10. Закона о парничном поступку.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка, јер је донета правилном применом одредбе члана 149. став 1. и 150. Закона о парничном поступку, имајући у виду његов исход.

Пошто тужилац у ревизији неосновано указује на погрешну примену материјалног права, Врховни суд је одлуку као у изреци донео применом одредбе члана 405. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић,с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**